

ERHVERVSJURA

DET (IKKE SPOR) HEMMELIGE BREV

KORRESPONDENCE: Et brev sendt fra et folketingsmedlem til en minister er ikke hemmeligt, selv om der står "fortroligt" eller "personligt" lige over "Kære Lene".

LARS BO LANGSTED
Professor, Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

Kære Læser

Lad mig i al fortrolighed fortælle dig, at jeg har en mistanke om, at din nabo har begået underslæb.

Nej vel? Uanset hvor meget "kære læser" og "i al fortrolighed" jeg skriver, kan vi ikke lave om på grundvilkårene: Dette er en avis, hvor alle og enhver kan læse, hvad der står, hvis de ellers får kæmpet sig helt her om – et godt stykke henne på de lyserøde sider.

Det gør med andre ord heller ikke artiklen "hemmeligt" eller suspekt, at jeg skriver "kære læser" eller angiver, at den er fortrolig. Og på helt samme måde er det med breve til ministre eller andre offentlige personer og myndigheder. Det var derfor med nogen undren, at nærværende skribent sidste uge fulgte den tilsyneladende store og belastende afsløring, at et folketingsmedlem skulle have sendt et brev til en minister, hvor folketingsmedlemmet skrev "kære Lene" og angav, at brevet var "personligt/fortroligt".

Men lad os tage afsløringen bid for bid:

At et folketingsmedlem skriver et "kære XX"-brev til en minister, er der absolut intet usædvanligt i. Mit bud vil være, at det forekommer mindst én gang hver dag, sandsynligvis hyppigere, hvis vi regner andre afsendere med også: partifæller, borgmestre, gamle jagtkammerater, gode naboer o.s.v.

Grunden til at man skriver "kære XX" er naturligvis, at man ønsker at henlede ministerens opmærksomhed på netop sin sag. Skriver man blot til ministeriet, vil brevet normalt ikke nå frem til ministeren selv, medmindre det er f.eks. et folketingsmedlem, der skriver. I sådanne tilfælde vil det være helt nor-

malt, at ministeren i hvert fald bliver orienteret, og muligvis bliver svaret – selv om brevet ikke oprindeligt var stilet direkte til ministeren – underskrevet af ministeren personligt.

Sådanne "kære-breve" eller "minister-svar" (kært barn har mange navne), er da også hverdagskost ikke blot i ministerier, men hyppigt sendes brevene tillige til den relevante styrelse, der så kan forberede svaret, som ministeren i sidste ende skriver under. Og nej: Det forhold, at der er tale om en "minister-sag", betyder ikke, at reglerne for den pågældende sag så ikke bliver fulgt – tværtimod vil en effekt af at vide, at ministeren skal skrive under, ofte være at de implicerede embedsmænd forbereder sagen særligt godt og efter alle kunstens og lovens regler. Man skulle jo nødtigt bringe sin minister "i fedtefadet".

Man kan også spørge, hvilken effekt det vil have, hvis et folketingsmedlem skriver til andre. Skriver medlemmet direkte til en embedsmand,

vil det kunne opfattes (også af embedsmanden) som et forsøg på at "majorisere" den pågældende og udnytte sin position til at opnå noget. Den fornuftige embedsmand vil lade en sådan henvendelse "runde" i hvert fald sin egen chef og muligvis ministeren for at *cleare* svaret og svarproceduren. Det samme vil, som nævnt, ske, hvis folketingsmedlemmet bare skriver til ministeriet eller styrelsen.

Man kan således sige, at det som udgangspunkt er vældig fornuftigt for et folketingsmedlem at skrive direkte til en minister – så kan medlemmet i hvert fald ikke blive beskyldt for at "misbruge" sin position, for en minister lader sig ikke "skræmme" af en henvendelse fra et folketingsmedlem. Det eneste overraskende i sidste uges omtale og kommentering af "kære Lene"-brevet var i og for sig, at ingen tilsyneladende var klar over – eller interesseret i – at "kære-breve" til ministre er helt almindelige og ikke blot er det i dag, men har været det i rigtig

mange år under alle de skiftende regeringer af forskellig partifarve.

Det andet interessante i omtalen var, at brevet – i hvert fald i en artikel i denne i øvrigt ofte udmærkede avis – blev omtalt som "hemmeligt". Ja – kan man sige. Nøjagtigt lige så hemmeligt som denne artikel. Det er en udbredt misforståelse, ikke blot blandt journalister og politikere, at breve er undtaget fra aktindsigt eller i øvrigt skulle blive behandlet på en særlig metafysisk måde, hvis afsenderen skriver "fortroligt", "hemmeligt", "tys-tys" eller lignende. Sådan er det naturligvis ikke. Enhver henvendelse til det offentlige bliver behandlet efter reglerne i forvaltningsloven og offentlighedsloven uanset, hvad afsenderen måtte have skrevet på brevet.

Det afgørende for om noget er "hemmeligt" er således alene reglerne i offentlighedsloven, og den udmærkede lov har – i hvert fald endnu – den glimrende hovedregel, at alt er offentligt, også "kæ-

re-breve" til ministre, brevveksling mellem ministerier og styrelser og andet, som kan have offentlighedens interesse. Og selvom der i et brev eller en anden skriftlig henvendelse skulle være noget, som faktisk kan unddrages offentligheden, vil det som altovervejende hovedregel være sådan, at det da kun er den enkelte oplysning, der kan unddrages – ikke hele brevet som sådant. Det gælder i øvrigt også anmeldere og andre – alt i henvendelsen er som udgangspunkt undergivet aktindsigt.

At det forholder sig sådan, ved alle de implicerede embedsmænd naturligvis (og det samme burde journalister af alle folk!), og det var da også smukt illustreret i en af foregående uges artikler om brevet: Her var brevet nemlig genoptrykt (at journalisten havde brevet var formentlig resultatet af en ganske almindelig anmodning om aktindsigt), og en eller anden havde lavet nogle udstregninger i brevet og med sirlig hånd skrevet i marginen: »§ 12, stk. 1, nr. 1.« Denne bestemmelse

fra offentlighedsloven, har følgende ordlyd: »Retten til aktindsigt omfatter ikke oplysninger om, 1) enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold.«

Man kan altid diskutere i hvilket omfang, folketingsmedlemmer bør have bestyrelsesposter i det private erhvervsliv (selv har jeg vanskeligt ved at se, at det skulle være et problem), og man kan diskutere, hvem man "bør" lege med, og hvordan man fornuftigt kan indgå sine aftaler med dem, men man kan ikke med nogen ret hævde, at det skulle være usædvanligt eller suspekt at henvende sig direkte til en minister, eller at det skulle have nogen form for betydning, om man skriver, at henvendelsen er fortrolig eller ej.

I al diskretion
Lars

HOVEDPUNKTER

■ Hvis journalister og politikere tror, at et brev fra et folketingsmedlem til en minister er hemmeligt, må de tro om igen.

■ Den slags breve er omfattede af reglerne om aktindsigt.